

CONSTANȚA

APARE DUMINICA

20 bani numărul 20

Administrația: Strada Mircea cel Mare No. 33

Abonamentul 10 lei pe an

CRONICA SĂPTĂMINEI

Timpul, ploile, recolta. — Tot timpul primăverii a fost nu se poate mai bun pentru semănături. Pământul, saturat de umiditate până la un metru adâncime, în urma topirei încete a zăpezilor cădute încă de la începutul lunii Noembrie și grămădită în cursul celor trei luni de iarnă grea ce am avut, s'a putut lucra cu mare ușurință în lunile Februarie și Martie, acoperindu-se peste tot de cereale și iunuri, iar în luna Aprilie și până acum de porumburi și meiuri, perfect de bine răsărite peste toată Dobrogea. Plantațiilor de pomi, de păduri și vițe le-a mers și le merge asemenea nu se poate mai bine peste tot.

Tot ce s'a pus în pământ în primăvara aceasta este de-o splendoare cum nu s'a mai pomenit.

Singure grânele de toamnă, de altminterlea puțin obișnuite în Dobrogea, și anul acesta puțin semănate, din cauza uscăciunii toamnei trecute, sunt în stare mijlocie, pe alocurea chiar proaste, fiind foarte rari, pierite în timpul ernoii.

Ploile liniștite s'a succedat la timp, de la cea de două zile, 25 și 26 Martie, până acum, jumătatea lunii Maiu. De la 9 Maiu și până astăzi 14 a ploat abondent și peste toată Dobrogea mai în fie-care zi, între care ploaia din noaptea spre 14 curent a ținut 16 ore necontenit, rinduri-rinduri torențială, ceea ce a cauzat și multe stricăciuni, în partea de sus a orașului.

Inundație. S'ar. părea ceva paradoxal o inundație în Constanța, oraș situat pe malul desul de înalt al Mării, cu toate acestea o adevărată inundație a fost pe fostele gropi dintre localul diviziei și strada 11 Iunie.

Se știe că pe spațiul dintre strada 11 Iunie și localul diviziei active, vechea limită a orașului până la venirea Tătarilor în Dobrogea în urmă răsbelului Crimeei, erau cele trei rânduri de valuri ale lui Traian, dând în Mare. Zidăria din care erau compuse aceste valuri fiind scoasă pe vremuri, mai cu seamă de compania engleză, au rămas pe loc gropi mari mai mult sau mai puțin adânci și movile de mortar și pământ. Din sus de aceste gropi, în lungul lor, întinzându-se orașul, după venirea Românilor, casele sau construit pe strada 11 Iunie prea puțin deasupra nivelului acestor gropi, din care cauză au avut loc dese inundații în acea parte.

Spre a conjura pericole viitoare și a însănătoși această parte de loc, vecinic expus inundării, în urma mai cu seamă a închiderii canalului de scurgere de la gura podetului ce ducea apele în port, actualul consiliu al comunei a hotărât astă toamnă astuparea acelor gropi și facerea unei rigole de scurgerea apelor din acea regiune.

Astuparea s'a operat în cursul ernoii, dar lucrarea rigolei nu s'a putut începe în același timp, din cauza târăgănilor corespondenței cu Dir. C. F.

Puvoiul din noaptea spre 14 c. a apucat lucrările în acea stare și a inundat câte-va bordeie vechi,

unde ședeau niște lucrători de la C. F. și niște familii de tătari săraci, bordeie hotărâte de mult spre dărîmăre.

Apa a mai intrat în sub-solurile unor case noi și în pivnița atelierului de mașini G. Rignall, unde se afla un deposit de mașini agricole.

Pompierii au lucrat toată noaptea scoțând apa din sub-solurile caselor și dând ajutor celor din bordeie, astfel că n'avem de regretat nici un accident de persoane.

A doua zi, dis de dimineață, toți lucrătorii comunei și ai Dir. C. F. au lucrat de au deschis canalul Direcției, închis mai înainte spre a se face poza liniei noi spre înlesnirea circulației pe lângă șosea, construită mai acum 2—3 ani.

S'au luat măsuri serioase ca apele din această configurație de teren să se poată scurge pe viitor fără a mai cauza inundații.

Adunarea de la Medjidia a avut loc, după cum anunțam, la 15 curent. S'au strâns acolo mai multezeci de locuitori, proprietari, economi și plugari, din cei ce au de reclamat contra deposedărilor, spre a se sfătui și a iscăli acolo o petițiune către D-l Ministru al Domeniilor și către D-l Prefect al județului, prin care se protestă contra procedurilor agenților domeniilor de a-i fi deposedat de unele loturi de pământ legalmente cumpărate de la Stat și deținute de ei până acum. Petițiunea conchide *la întocmirea unei legi care să consfințească proprietatea fie-căruia cum a primit o*

și stăpnit de douăzeci de ani, de când pământul a fost parcelat.

Petițiunea va fi înaintată D-lui Ministru al Domeniilor și D-lui Prefect cât de curând după completarea iscăliturilor, de către o delegațiune anume aleasă.

Marți seară a sosit în orașul nostru D-l Prim-ministru Dim. A. Sturdza, la fiul D-sale D-l căpitan Sturdza, unde a stat până Joul seara.

Credem a ști că și de astă dată D-l Președinte al Consiliului de Miniștri s'a ocupat foarte mult de chestia pământurilor în Dobrogea, ascultând și dând dreptate stăruințelor repetate ale D-lui Prefect Vârnav, de a se reveni asupra reluării de loturi la Stat, pe cari locuitorii le consideră drept *deposedări*, pe câtă vreme s'a ordonat ștergerea din roluri a vechilor stăpâni ai acelor loturi.

Cea mai liniștitoare dispoziție de luat ar fi ca D-l Ministru al Domeniilor să revoace toate aprobările de reluări date în primăvara aceasta, rămânând ca asemenea reluări să fie făcute la finitul anului agricol, bine înțeles după ce fie-care cas în parte va fi studiat la fața locului de către D-l Administrator domeniial în baza noului regulament. Vom reveni.

Toată archiva proprietății rurale din Dobrogea a fost adusă în Constanța. D-l Nicolescu-Telega, administratorul domeniilor dobrogene, a început lucrările cu plasa Constanța, la Caraharman, pe unde va fi însoțit de T. Pleșu, șeful biuroului din prefectură.

Alergările de cai de la Anadaikioi au fost amânate pentru 26 Maiu din cauza timpului ploios de la 15 curent.

D-l Primar al orașului Chr. Georgescu a plecat la București spre a reprezenta comuna la inaugurarea statuei *Marelui Ioan C. Brătianu*, iar Sâmbătă dimineața a plecat D-nii consilierii Ion Sântu, Ath. Rainoff, Virgil Andronescu și Abdula Hagî Zaid în același scop, odată cu D-l Prefect al județului.

La reîntoarcere, Duminecă séră,

D-l prefect Vârnav împreună cu D-l primar Christea Georgescu vor pleca cu vaporul *Regele Carol* la Constantinopole pentru câte-va zile.

Consiliul județului Tulcea în ședința sa extraordinară din Maiu, a. c. a votat D-lui avocat I. Bănescu din Constanța o subvențiune de 450 lei, pentru întocmirea unei părți etnografice a Dobrogei. Acesta, după o energică stăruință a D-lui prefect respectiv, ne spune *jurnalul Dobrogea*.

Esact un plus de 445² lei peste creditul ce-l acorda D-lui Banisky odinioară reposedata gazeta *Vitorul Constanței*, de sub conducerea d-lui Luca Ionescu.

Inregistrăm faptul spre a fi la îndemână pentru când va fi vorba de *cumetriile politice* în Constanța.

La comună s'a decis și contractat cu D-l R. Radeff macadamizarea Bulevardului, strada Romană și piața Independenței cu piatră tare, quart roșu, din cariera de la Satu-Noū lângă Medjidia, de culoare roșiatică.

Spre a ști cam în ce mod s'a procedat la vîndări și parcelări, reproducem tot după *Dobrogea* din 1889, următorul articol :

Parcelările curente din județul Tulcea

Ni se scrie dintr'o comună învecinată județului că delimitarea și parcelarea seriei a doua de loturi ce Statul vinde în județul Tulcea e aproape terminată, afară de cătunul Rîmnicu de sus și plasa Măcin întreagă ; că sunt o sumă de plîngerî adresate onor. Minister al Domeniilor și Prefecturii de Tulcea contra modului cum s'a împărțit pământul și s'a operat parcelările ; în urma cărora, mai cu seamă în urma energicei interveniri a Prefectului de Tulcea, D-l Ministru al Domeniilor după cât se spune, a dat ordin să se înceteze lucrarea.

Ne pare bine că măcar acum în al unsprezecelea ceas, administrația a făcut un bun us de prerogativele ce-i dă legea Dobrogei, de a se interpune în favorul admi-

nistrațiilor ei, contra omnipotenței inginerilor, cari pe multe locuri și-a bătut joc de moșiile Statului strigând în gura mare : hai la pământ de vîndare.

Se știe că după regulament toate cererile de cumpărare se adresează Ministerului, care le transmite prin delegatul său comisiunei de parcelare, compusă din reprezentantul Ministerului, șeful inginerilor topografi, primarul fie-cărei comunc. Tabelele formate după data și numărul de ordine al cererilor, se trimit inginerilor operatori, cari sunt ținuți de regulament a observa la parcelare numerile de ordine din tabelele aprobate, trimise lor cu procese-verbale de către comisiune. E adevărat că comisiunea,—la fața locului fiind (?)—trebuie să reducă unele cereri, iar pe altele să le șteargă de tot, ne ajungându-se terenul. Dar nu pôte fi permis comisiunei a modifica ordinea curentă, și negreșit, nici a suprima unele cereri legale și întemeiate, fără nici un motiv, fără a dresa măcar un proces-verbal în cauză. Aceasta e cu atât mai neînțeles, cu cât de regulă Comisiunea de parcelare e reprezentată tot-d'auna numai de inginerul operator, căci Primarul află ce s'a făcut tocmai la urmă, la punerea în posesie.

Ei bine, și de astă dată tocmai așa s'a urmat în județul Tulcea, dupe cum ni se scrie.

Nu scim cu voia saū fără voia cui-va, orî numai din a sa chibșuință, D-l inginer Massalsky a substituit pretutindenea regulamentului propria s'a voință, căci neținînd în seamă de loc listele aprobate și trimise de autoritatea centrală, a dat pământ acelora dintre doritori, cărora i s'a părut d-sale, cu toate că unii nici nu făcuseră cereri la Minister. Și note-de-se bină, că vorbim de loturi mari, iar nu de cele mici de 10 hectare. Din această cauză Radu Tocitu din Tocsuf mare econom de vite, stabilit de 10 ani acolo, de și are aprobate patru loturi mari, fiind înscris în tabelă la No. curent 1, nu i s'a dat de loc teren, ci s'a dat altora saū streini de naționalitate saū de meseria economiei rurale, între care un lot mare

unui frances, ajutor de perceptor în localitate, altul unui armean negustor și un al treilea notarului din comună.

În cotuna Inau-Cesmea vânzarea și parcelarea a 2.000 hectare s'a făcut în loturi mari absolut fără știrea Ministerului. Aci au fost respinși sau puși în pozițiune a nu primi parcelele mai mulți plugari de frunte; iar în cătunul Tari Verde locuitorii nu știu nimica de parcelarea porțiunii situată din jos de sat, pe când partea de din sus, de vre-o 220 hectare aproximativ, a fost dată în loturi mici, contra Constituției, unor nemți fără căpătâiu, veniți din Rusia, unor tătari din sat și cătunul vecin, ce și-a vândut propriul lor pământ, și până și unui biet fost stambagi armean, pripășit aci fără familie, cățel ori purcel, și absolut nici o palmă la doi români transilvăneni, lin care unul părinte a 5 băeți și o fată, toți necăsătoriți, cel mai mic de 15 ani, — de și avea un lot mare aprobat de Minister pe numele său, pentru întreaga sa familie.

Dar e revoltătoare atâta «streinătate» pentru român, în colonia românească! Protestăm din toți plămânii noștri contra acestei procedări și rugăm pe D-l Ministru al Domeniilor să bine-voiască a orându-i o anchetă, din care sperăm să reiasă pe deplin că nu trebuie aprobată nici o lucrare făcută în asemenea condiții, ca fiind contrarie regulamentului și scopului spre care tinde guvernul cu înproprietărirea locuitorilor.

Pe lângă toate aceste mai menționăm că D-l Inginer Massalsky n'a lăsat în nici un sat terenul prevăzut de art. 26 din legea regulării proprietății, pentru mărirea satelor, ci a vândut totul ea cel mai de pe urmă risipitor al averii părintești.

Ast-fel s'a întâmplat la Colilia, Râmnicu de Jos și cel de Sus, ai căror locuitori, români de peste Dunăre, l'am vădut în corpore la Comisiunea Dobrogei reclamând că mereaua lor se vinde în loturi mari unor locuitori ghiaburi din satul vecin Sarighiol, pe când lor nu li se dă suma ce le este neapă-

rat necesară spre a putea trăi aici unde s'au așezat.

În fine descoperim onor. Minister tatica D-lor ingineri, cari nu spun absolut nimeni de ce fac și ce au să facă, nici măcar cui dă teren, până la isprăvitul lucrării, la punerea în posesiune, când inginerul pleacă în alt sat, iar locuitorii nemulțumiți, treziți, pleacă cu reclamele în toate părțile, contra faptelor împlinite, neremânându-le de cât speranța că Ministrul nu va aproba lucrarea.

Neaprobarea unora din aceste vânzări a finit doi ani, până la 1891, când în fine vânzările au fost aprobate de repusatul ministru G. Păucescu.

P. Grigorescu.

Organisarea Serviciului Domenial DIN DOBROGEA

REGULAMENT

(Urmare)

CAPITOLUL II

Regularea proprietății

Art. 4. Serviciul domenal se va ocupa în special cu regularea și limpedirea proprietății Statului din Dobrogea.

a) Va verifica comparând cu harta statului major planurile și actele de delimitare și cele de parcelare, făcând să reiasă prisoasele ce vor putea rezulta.

Pentru a avea un punct de orientare mai sigur în verificare pe teren, va rasorda mai întâiu toate planurile de parcelări la planul primitiv de delimitare pe comune și cătune;

b) Va forma planuri pe cătune și comune pentru toate terenurile libere ale Statului cu indicațiunea întinderii în hectare, specificării calității;

c) Va verifica pe teren delimitarea vetrelor de sat a islazelor și terenurilor de plantație. Prisoasele se vor alege de o parte, iar lipsurile se vor împlini conform actelor și planurilor de delimitare.

Operațiunile acestea se vor consemna în procese-verbale și se vor indica și în schițe de plan speciale ce se vor atașa la actele de parcelare existente;

d) Va verifica toate terenurile ocupate de locuitori pe baza actelor de delimitări și parcelări, precisând pentru fie-care cas în parte prin ridicare de plan, toate încălcările ce se vor fi făcut în terenul Statului și se vor fi săvârșit fără acte, fără drept și în contra legii, va verifica de asemenea toate loturile deposedate, cum și cele la cari s'a renunțat;

e) Va prepara lucrările viitoarelor par-

celări și vânzări de loturi, formând tablouri pe cătune și comune de toate terenurile ce aparțin Statului și care se pot vinde;

f) Va face examenul amănunțit al comasărilor, relevând atât din punctul de vedere al stăpânirilor pe hectare, cât și din punctul de vedere al intereselor comunelor și locuitorilor înproprietăriți, toate greșelele sau abuzurilor ce se vor fi comis.

În strânsă legătură cu aceasta, se va studia posibilitatea măririi perimetrului vetrelor de sate existente în comparație cu pământul ce s'ar vinde și cu numărul locuitorilor ce s'ar mai putea stabili.

Art. 5. Serviciul domenal va verifica toate terenurile considerate ca neproductive și va stabili care anume din aceste terenuri sunt în adevăr «neproductive», indicând în schițe de plan exact ridicate întinderea și în unire cu agenții minieri, consistența lor.

Restul acestor terenuri, care de și bune de cultură, au fost totuși în mod impropriu denumite până acum ca terenuri improductive va fi iarăși ridicat în planuri exacte, indicându-se situațiunea, întinderea și calitatea lor, cum și dacă au drumuri de acces, sau sunt astfel situate că s'ar putea parcela și vinde în loturi mici.

(Va urma)

Improprietărirea veteranilor

Ministerul de domenii a dat următoarea circulară, relativă la acordarea de pământuri în Dobrogea, veteranilor cari au luat parte la războiul pentru Independență.

CIRCULARA

Lucrările pentru aplicarea legii publicată în Monitorul Oficial din 2 Aprilie, urmând a se începe în curind luptătorii de la 1877—78, care doresc a se înproprietări în Dobrogea să adreseze cererile Ministerului de Domenii arătând comuna de preferință unde doresc a fi înproprietăriți și să alăture actele:

1) Acte prin care să justifice că a luat parte la război;

2) Certificat din partea primăriei unde locuiește, vizat de perceptorul fiscal respectiv, că nu are pământ;

3) Declarațiunea legalizată de primărie, că se vor conforma în totul îndatoririlor ce rezultă din legea promulgată la 2 Aprilie 1903.

Pot dobândi pământuri luptătorii cu grade inferioare, fie sătenii sau orășenii, legea ne făcând nici o deosebire.

Relativ la împăduriri

Cu privire la cele ce am scris în numărul trecut, despre ne plata lucrătorilor de la pepenierile și împăduririle ce face Statul în Dobrogea, până după ce toți lucrătorii s'au prezentat în corpore la prefectură, și prefectul a fost nevoit a interveni pentru ordonarea sumei de 22.000 lei, datorită, observăm că nu e acesta primul caz de acest fel, la plantațiile de păduri. Sunt vre-o 3 sau 4 ani de când iarăși am constatat o asemenea neglijență în Ministerul Domeniilor pentru o sumă de 15.000 lei, pierdută, se știe pe atunci, în buzunarele unui domn silvicultor din Minister.

Dacă acum sunt alte cauzele neplăceri, consecințele pentru împăduriri nu pot fi de cât tot aceleași, adică: împedecarea de a se face lucrările la timp, bine și estin, și prin urmare o nouă compromitere a întreprinderilor, de și actualii conducători ai plantațiilor se dau de loată osteneala, o recunoaștem.

Cel mai bun lucru de făcut ar fi: Statul să dea aceste lucrări în întreprindere.

În numărul viitor ne vom ocupa în special cu această chestiune.

Informațiuni

La adunarea din Medjidie au asistat din Constanța și d-nii avocați Ion Bănescu, Al. Maleoc, Petrecu, Traian Fortun și I. N. Roman. Adică fără avocați nu se putea? Ne mirăm de absența unor reporteri de ziare din București, care au trâmbițat atât de tare *Congresul!*

D-nul Dubert, șeful oficiului telegrafo-postal din Constanța a fost înaintat și numit dirigintele oficiului din Roman.

Ni se reclamă că nisipul se vinde cu 70 bani în loc de 50, reglementar. — Întrebăm pe d-l Ministru de ce nu se scoate în licitație? Vom reveni.

Ziua de 10 Maiu s'a serbat în Constanța cu aceiași solemnitate ca și anul trecut, dar cu mai puțină lume din cauza ploaii ce încetase numai cu o oră înaintea splendidului defilării a trupelor prin Piața Independenței, înaintea d-lor General Năsturel și prefectul județului d-l Scarlat Vărnăv.

Felicitările au avut loc în palatul comunal, iar conferința asu-

pra șilei, după amiazi, a fost ținută de d-l Dan, profesor gimnazial, înaintea elevilor și a unui distins public strâns în Cazino Comunal. Retragerea, cu torțe, de seara, a avut loc pe dinaintea locuinței d-lui prefect, pe Bulevard, după care muzica Reg. 34 a cântat în piață până la orele 11 noaptea.

La 21 va avea loc în teatrul de varietăți al Comunei, pe Bulevard, o serbare școlară, literară și muzicală dată de elevii gimnaziului local, în scopul unei excursii în Bucovina a elevilor.

Programa fiind foarte variată și bogată, îndemnăm lumea să asiste, mai ales că scopul urmărit este așa de frumos.

Certificatele diferite ce se cer de autorități și serviciul veterinar, spre a se face transporturi de vite din un oraș sau de la o comună la alta, sunt ceva de speriat. Ca să aduci o pereche de cai din județul Ialomița, la serviciul de pompieri din Constanța de es., îți trebuie nu mai puțin de 3—4 acte: de la veterinarul județelor, zonelor, comunelor, drumurilor de fer, pe cari, pe nici unul nu-l găsești la reședință când îl cauți. Un econom ne asigură că a cheltuit 96 lei numai pe telegrame, spre a putea face un asemenea transport de cai. E ceva îngrozitor!

Rugăm pe d-l ministru de interne să introducă o regulă în serviciul veterinar. Te lipsești de cai, de oi, de miei, de piei de ori-ce vită, mai bine, de cât să te supui la asemenea dificultăți.

Constatăm o mare îmbunătățire în aparițiunea și redacțiunea *Buletinului Camerei de Comerț* din Constanța, care apare acum la fiecare 15 zile, conținând articole de mare valoare. — Toate felicitările noastre d-lor Președinte Al. Cosma și Manicatide vice-președinte, și actualului secretar redactor al numitului Buletin d-l Christodorescu, care prin studiile ce publică va face cel mai mare serviciu causei comerțului și industriei în general și a Dobrogei în special.

Între cei ce s'au socotit în drept a primi și a nu plăti ziarul pe câte 4 și 5 ani, mai notăm pe d-nii *Voicu Roscalet*, din Pelitli, *Flore Irimia* și alți *Irimii* din Periclia și Pervei, cu *Aldea Nistor*, care ne-a făcut de am trimis ziarul de giaba vre-o 2 ani și altor 4 neamuri ale sale din Transilvania, plus un anunț familiar.

Să le fie de bine!

Alegerea Comitetului Corporațiunii breslelor unite, care urma să se facă astăzi la Camera de comerț din Constanța s'a amânat pentru Duminică viitoare 25 Maiu.

ROMANIA

Comisariatul culorii de galben

din
orașul Constanța

PUBLICAȚIE

Domnul Jude Ocol. Constanța prin adresa cu No. 6510 din 1903 a fixat ziua de 25 Mai a. c. pentru vânzarea av. ei mobilă sequestrată de la debitorul N. Perati în pretenția d-lui I. Berbereanu ambii din acest oraș și care avere se compune din opt diferite mese de brad.

Sub-scrisul, public această spre cunoștința amatorilor că în sus arătata di ora 10 a. m., să se prezinte în piața Carol din acest oraș, unde urmează să se efectueze vânzarea cu bani gata, depunând garanția pretinsă de lege, cum și taxa de înregistrare 3 la sută, după adjudecare.

Sub-comisar. A. Dracopol.

No. 367. 1903 Maiu 17.

AVIS
Clopoțe Bisericești
GARANTATE
Fabricațiune Română
Se găsesc de vânzare la D-l
Tache Manicatide, Constanța.
Strada Mahomedană No. 36.

INCĂNTĂTOR
este un obraz fin curat, o înfățișare fragedă și trandafirică, o piele albă, catifelată și un teint strălucitor.
Toate aceste le produce
Sapunul Lapte de Cămilă
din RADEBEUL
al Casei Bernson & C-ie
RADEBEUL-BRPSOĂ
Mare fabrică: UN CAL DE LEMN
Bucați lei 1-50
De vânzare la: A. & J. Lascaris și M. Bercevicel. — Constanța.

Girant-responsabil, St. Diaconescu.